«Утверждаю»

Директор школы:

________КульмаганбетоваЗ.Р.

Положение

о службе психолого-педагогического сопровождения в 2025-2026 учебном году

в ГКП на ПХВ «Школа-гимназия №75 акимата города Астаны»

1.Общие положения

1.1. Настоящее положение регулирует деятельность Службы психолого-педагогического сопровождения в школе –гимназии №75 акимата города Астаны. (далее СППС).

1.2СППС является особым видом помощи и поддержки всех участников учебно-воспитательного процесса.СППС представляет собой целостную, системно-организованную деятельность специалистов, которые создают социально-психологические и педагогические условия для успешного обучения и развития каждого ребенка в соответствии с его возможностями и потребностями.

1.3Деятельность СППС позволяет:

1) Своевременно выявлять детей группы риска школьной дезадаптации и трудностей в обучении;
2) Осуществлять раннюю психолого-педагогическую помощь в преодолений отклонений развития учащихся (с момента выявления);
3) Осуществлять психолого-педагогическое сопровождение учащихся с целью обеспечения эффективного развития, социализации, сохранения и укрепления здоровья, защиты прав детей и подростков в условиях образовательного процесса;
4) Оказывать содействие в разработке и реализации программы развития организации образования с учетом создания более благоприятных условий для развития и воспитания детей;
5) Повышать психолого-педагогическую компетентность (психологическую культуру) педагогов, воспитанников, родителей;

6) Осуществлять мониторинг результативности коррекционно-развивающей, воспитательной работы и обучения школьников (психолого-педагогический мониторинг),

1.4. СППС является структурным подразделением школы, которая осуществляет на разных образовательных уровнях следующие задачи:

1) начальная школа – определение готовности к обучению в школе, обеспечение адаптации в школе, повышение заинтересованности школьников в учебной деятельности, развитие познавательной и учебной мотивации, развитие самостоятельности и самоорганизации, поддержка в формировании желания и «умения учиться», развития творческих способностей каждого ученика

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 5-бабының 36) тармақшасына сәйкес әзірленді және білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің (бұдан әрі – ППҚҚ) жұмыс істеу тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) білім алу үшін арнаулы жағдайлар – ерекше білім беруді қажет ететін адамдардың (балалардың), сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалардың оларсыз білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін болмайтын, оқу, сондай-ақ арнаулы, жеке дамыту мен түзеу-дамыту бағдарламаларын және оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тыныс-тіршілік ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдауды, медициналық, әлеуметтік және өзге де көрсетілетін қызметтерді қамтитын жағдайлар;

2) ерекше білім беруді қажет ететін адамдар (балалар) – тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар);

3) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды айқындау;

4) психологиялық-педагогикалық қолдап отыру – білім беру ұйымдарында іске асырылатын, процесінде білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беруді қажет ететін адамдарды (балаларды) ойдағыдай оқыту және дамыту үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасалатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет.

3. ППҚҚ-ның қызметі мынадай деңгейлерде ұйымдастырылады:

1) бастауыш білім беру деңгейінде – әрбір білім алушыны оқу іс-әрекетіне бейімдеу, әлеуметтендіру және шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру кезінде танымдық

және оқу ұмтылысын, өздігінен жұмыс істеуін және өзін-өзі реттеуді дамытуда білім алушыларға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға (балаларға) қолдау көрсету;

2) негізгі орта білім беру деңгейінде – оқытудың жаңа жағдайларына бейімдеу, білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) белсенді танымдық және оқу іс-әрекетін дамыту, жеке және құндылық-мағыналық өзін-өзі дамыту, өзін-өзі тану және өзін-өзі анықтау міндеттерін шешуде қолдау көрсету, танымдық процестерге және әлеуметтенуге төзімділікті қалыптастыру;

3) жалпы орта білім беру деңгейінде – білім алушыға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға (балаларға) тұлғалық бірегейлікке, кәсіби тұрғыдан өзін-өзі анықтауға көмек көрсету, мақсат қою және дербес шешімдер қабылдау қабілетін дамытуға, тұрақты дүниетанымды қалыптастыруға және әлеуметтендіруге жәрдемдесу;

4) техникалық және кәсіптік білім беру, орта білімнен кейінгі білім беру деңгейінде – білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) оқыту және кәсіп алу және әлеуметтендіру процесінде психологиялық-педагогикалық қолдау.

4. ППҚК білім беру ұйымының білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) психологиялық салауаттылығын қамтамасыз етуге, олардың оқу ұмтылысын, үлгерімін, шығармашылық өзін-өзі іске асыруын, кәсіби бағдарын қалыптастыруға, білім беру процесінің қатысушыларын психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге жауапты алқалы органы болып табылады.

Білім беру ұйымының басшысы бекітетін ППҚК құрамына басшылардың орынбасарлары, педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтер, арнайы педагогтер, педагог-ассистенттер, педагог-кәсіби бағдар берушілер кіреді.

ППҚК қызметін білім беру ұйымдары басшыларының орынбасарлары үйлестіреді.

Білім беру ұйымының әкімшілігі, ППҚК мамандары, сондай-ақ барлық мамандықтардың пән мұғалімдері "Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5750 болып тіркелген) бекітілген лауазымдық міндеттеріне сәйкес білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау процесіне қатысады.

Құрылымы, мамандардың құрамы, жылдық жұмыс жоспары білім беру ұйымдарының типімен, түрімен және міндеттерімен айқындалады.

5. ППҚК қызметі:

1) кәсіби әдепті сақтау;

2) білім алушылардың жеке басына эмпатия және құрмет көрсету;

3) білім алушының жеке, жас ерекшеліктері мен ерекше білім беру қажеттіліктері;

4) психологиялық және педагогикалық білімді интеграциялау, педагогикалық психология негіздерін қолдану;

5) білім алушылардың құқықтары мен мүдделерін сақтай отырып, ақпараттың құпиялылығы;

6) білім алушылардың денсаулығына, ар-намысы мен қадір-қасиетіне зиян келтіру мүмкіндігін болғызбау;

7) білім алушыларды білім беру процесінде психологиялық-педагогикалық қолдаудың ғылымилығы, кешенділігі, бірізділігі, кезеңділігі және үздіксіздігі ескеріле отырып жүзеге асырылады.

2-тарау. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу тәртібі

6. ППҚҚ мамандарының қызметі диагностикалық, консультативтік, дамыту (түзету), психологиялық-педагогикалық ағарту және ұйымдастыру-әдістемелік бағыттарды қамтиды:

1) диагностикалық бағыт оқытудың бүкіл кезеңі ішінде білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке және топтық қызметін, психологиялық-педагогикалық зерделеуін, олардың жеке ерекшеліктері мен бейімділіктерін, оқыту және тәрбиелеу процесіндегі, өзін-өзі кәсіптік тұрғыдан айқындаудағы әлеуетті мүмкіндіктерін анықтауды, сондай-ақ оқудағы, дамудағы, әлеуметтенудегі қиындықтардың себептерін анықтауды көздейді;

2) консультативтік бағыт білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық проблемаларды талдау мен шешуде; тұлғалық ерекшеліктерді өзектендіруде көмек көрсету нысанында жеке және топтық қызметті; жаңа әлеуметтік тәжірибені саналы және белсенді игеруге жәрдемдесуді; жаңа көзқарастарды қалыптастыруға және өз шешімдерін қабылдауға көмектесуді; тұлғааралық қатынастардағы, өзін-өзі тану және өзін-өзі дамытудағы қиындықтарға байланысты әртүрлі психологиялық проблемаларды шешуді; ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) тәрбиелеу және дамыту мәселелерінде көмек көрсетуді қарастырады;

3) дамытушылық (түзету) бағыт білім алушылармен, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) білім беру кеңістігін қалыптастыру, оқуға ынталандыру, сондай-ақ білімді, іскерлікті және дағдыларды, оларды тәрбиелеу-білім беру, оқу және танымдық қызметте игеру және таныту мүмкіндіктері мен тәсілдерін дамыту бойынша жеке, кіші топтық, топтық жұмыс жүргізуді көздейді. ППҚҚ мамандарының (педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтер, арнайы педагогтер, педагог-ассистенттер) кешенді өзара іс-қимылы негізінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау барысында анықталған білім алушыларды тәрбиелеудегі,

оқытудағы және мінез-құлқындағы қиындықтарды анықтау және еңсеру бойынша педагогтердің жұмысын ұйымдастыруды қамтиды;

4) психологиялық-педагогикалық ағарту білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың), педагогтердің жеке кәсіби өсуіне, өзін-өзі анықтауына жәрдемдесуді; педагогтердің, ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің психологиялық-педагогикалық білімге қажеттілігін қалыптастыруға және оларды білім алушылардың оқуындағы, тәрбиесі мен дамуындағы қиындықтарды болдырмау үшін пайдалануға деген ұмтылысын қалыптастыруға жәрдемдесуді көздейді (сынып сағаттары, семинарлар, ата-аналар жиналыстары, педагогикалық кеңестер, педагогтер мен ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге арналған интерактивті әдістер мен дәрістер);

5) ұйымдастыру-әдістемелік бағыт ұйымдастыру-әдістемелік және ғылыми-әдістемелік жұмыс жүргізуді: білім беру және дамыту ортасының жағдайына мониторинг жүргізуді, әлеуметтік, психологиялық-педагогикалық қолдау нәтижелерін талдауды және оны қолдау бойынша ұсынымдар әзірлеуді, білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) қолдауда пәнаралық тәсілді әзірлеуді; білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық, әлеуметтік қолдаудағы озық инновациялық технологияларды зерделеу, білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік қолдау технологияларын меңгеру бойынша семинарлар, тренингтер мен консультациялар ұйымдастыруды және өткізуді көздейді.

7. Психологиялық-педагогикалық қолдау мыналарды қамтиды:

1) білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) оқытудағы, тәрбиелеудегі және дамытудағы қиындықтарды анықтау және ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау;

2) педагогтерге және білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) отбасыларына консультациялық-әдістемелік көмек көрсету;

3) білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) табысты оқыту, дамыту және әлеуметтендіру үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасау.

8. Психологиялық-педагогикалық қолдау білім алушылар, оның ішінде мынадай ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) үшін жүзеге асырылады:

1) мінез-құлық және эмоционалдық проблемалары, қолайсыз психологиялық факторлары бар;

2) әлеуметтік-психологиялық, экономикалық, тілдік және мәдени сипаттағы кедергілері бар;

3) мүмкіндіктері шектеулі.

9. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу Заңының 5-бабының 72) тармақшасына сәйкес әзірленген ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары мен бағдарламаларының негізінде:

1) сынып деңгейінде педагогтердің білім алушыларға қатысты оқытуда жеке және сараланған тәсілдерді қолдануы арқылы;

2) білім беру ұйымының ППҚҚ мамандары деңгейінде жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын қолдана отырып;

3) білім беру ұйымы деңгейінде бейінді мамандар (сурдопедагог, тифлопедагог) тартыла отырып, сондай-ақ мүдделі органдармен және ұйымдармен өзара іс-қимыл жасала отырып жүзеге асырылады.

10. Психологиялық-педагогикалық қолдауды:

1) білім алушылар, оның ішінде осы Қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) үшін оқыту/сабақ беру, факультативтер, пәндік үйірмелер және пәндер бойынша қосымша сабақтар процесінде педагогтер, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтер;

2) мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін оқыту/сабақ беру, факультативтер, пәндік үйірмелер және пәндер бойынша қосымша сабақтар процесінде педагогтер, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың (бұдан әрі – ПМПК) ұсынымдары негізінде арнайы педагогтер, психологтар, әлеуметтік педагогтер, педагог-ассистенттер жүзеге асырады.

11. Білім алушылармен, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) психологиялық диагностика, консультация және тренингтер (топтық, жеке) "Мектепке дейінгі ұйымдар, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім беру қызметтерін көрсетудің үлгілік шартының, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін кәсіптік практиканы өткізуге арналған үлгілік шарттың және дуальды оқыту туралы үлгілік шарттың нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13227 болып тіркелген) сәйкес ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің жазбаша келісімімен өткізіледі.

Білім алушының психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуін жүргізуге ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің келісімі осы Қағидаларға қосымшаға сәйкес нысан бойынша ресімделеді.

12. Осы қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны қолайсыз факторлардың әсерін азайтуға, оқу жетістіктерін жақсартуға, жеке және әлеуметтік дағдыларды дамытуға, сондай-ақ әлеуметтенуге жәрдемдесуге бағытталған іс-шаралар кешенін қамтиды:

1) оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларын өзгертусіз тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді іске асыру;

2) үлгілік оқу жоспарының вариативтік компоненті есебінен қосымша сабақтарды ұйымдастыру (тілдік және мәдени кедергілерді еңсеруге бағытталған сабақтарды қосқанда);

3) педагог-психологпен, әлеуметтік педагогпен жеке жұмыс;

4) кәсіби бағдар беру жұмысы;

5) әлеуметтік көмек көрсету;

6) тынығу іс-шараларын ұйымдастыру;

7) ата-аналармен немесе өзге де заңды өкілдермен жұмыс жүргізу.

13. Мүмкіндігі шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны мынадай әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайларды қамтиды:

1) жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын бейімдеу, жеке даму бағдарламаларын, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын жасау;

2) тәрбие мен оқыту нәтижелерін (білім алушының жетістігі) бағалау тәсілдерін өзгерту. Бағалау тәсілдері өзгерген кезде бақылау тапсырмалары мен бағалау өлшемшарттары білім алушының жеке мүмкіндіктері мен іске асырылатын оқу бағдарламасының мазмұны ескеріле отырып таңдалады;

3) вариативтік, арнайы және баламалы тәрбиелеу және оқыту әдістерін қолдану. Тәрбиелеу және оқыту әдістерін қолдану нысаны немесе әдісі білім алушының жеке ерекшеліктеріне бейімделеді (тапсырмалардың көлемін және санын азайту, тапсырмаларды орындау уақытын қысқарту немесе ұлғайту, оқу тапсырмаларын жеңілдету, қысқа және қадамдық нұсқауларды қолдану, тапсырмаларды дауыстап айту, тапсырма үлгілерін, кестелерді, анықтамалық материалдарды ұсыну). Тәрбиелеу мен оқытудың баламалы әдістері мен технологияларын педагог-психологтар мен арнайы педагогтер жекелеген психикалық функциялардың (қабылдау, жады, назар) бұзылуынан туындаған ерекше оқу қиындықтары бар білім алушылармен жеке дамытушы жұмыс жүргізу барысында қолданады;

4) оқулықтарды, оқу құралдарын таңдау, жеке оқу материалдарын дайындау. Көру қабілеті (үлкейтілген қаріпті кітаптар, Брайль қарпімен басылған зағиптарға арналған оқу құралдары; бедерлі суреттер, сызбалар, арнайы муляждар), тірек-қимыл аппараты (ірі қаріптермен жазылған жазбалар), есту қабілеті (символдарды пайдаланатын оқу құралдары (ыммен сөйлеу), титрі бар бейнематериалдар; оқу компьютерлік бағдарламалар), зияты бұзылған балаларға арналған арнайы оқулықтар, жұмыс дәптерлері және оқу материалдары (тиісті үлгідегі арнайы мектептер үшін шығарылған оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендер);

5) мүмкіндіктері шектеулі: қозғалысы шектелген (мектепке тасымалдау, пандустар, қоршаулар, көтергіштер, лифт, арнайы жабдықталған орын (үстел, орындық), жалпы

пайдалану орны (дәретхана, асхана), көру қабілеті нашар (соқырлар, нашар көретіндер) (тактильді жолдар, тактильді көрсеткіштер, қоршаулар), есту қабілеті нашар (көру кестелері, дыбыс күшейтетін жабдық) балалардың білім беру ұйымына физикалық қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін кедергісіз орта құру және оқыту орнын бейімдеу. Оқитын орынды бейімдеу мүмкіндіктері шектеулі балалардың жеке ерекшеліктертеріне (дене ерекшеліктері (есту, көру), мінез-құлық ерекшеліктері) байланысты оқу ортасын бейімдеуді көздейді;

6) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13272 болып тіркелген) (бұдан әрі – № 70 Бұйрық) бекітілген Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларына сәйкес жабдықтар мен жиһаздарды пайдалану;

7) ПМПК қорытындысы мен ұсынымы негізінде мүмкіндіктері шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау (педагог-психолог, арнайы педагог, педагог-ассистент).

14. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау екі кезеңнен тұрады:

Бірінші кезең:

Жалпы білім беру ұйымының басшысы ППҚҚ құру туралы бұйрық шығарады және оның құрамын бекітеді.

Білім беру ұйымы басшысының орынбасарлары білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) білім беру қажеттіліктерін бағалау процесін ұйымдастырады, білім беру қажеттіліктерін бағалау кезеңінде және психологиялық-педагогикалық қолдау процесінде педагогтердің, мамандардың және ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің өзара іс-қимылын реттейді, психологиялық-педагогикалық қолдауды жүзеге асыратын мамандардың құжаттамаларын жинау мен қалыптастыруды бақылайды.

КЛАССНЫЙ РУКОВОДИТЕЛЬ:

Сынып жетекшілері педагогтер мен ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің өзара іс-қимылын ұйымдастырады, білім беру ұйымының әлеуметтік педагогімен бірге баланың дамуының әлеуметтік жағдайын зерделейді, сабақта және сабақтан тыс уақытта қолайлы эмоционалдық-психологиялық ахуал қалыптастыру үшін жағдай жасайды.

Білім беру ұйымының педагогтері білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке қабілеттерін, мүдделерін, бейімділігі мен қажеттіліктерін зерделейді, оқу бағдарламаларын меңгерудегі қиындықтарын анықтау мақсатында оқу жетістіктеріне мониторинг жүргізеді, ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге кеңес береді, білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке ерекшеліктеріне қатысты кәсіби этика мен құпиялылықты сақтайды, қажет болған жағдайда, кеңес алу

үшін психологтарға, әлеуметтік педагогтерге немесе білім беру ұйымының арнайы педагогтеріне жүгінеді.

ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГ:

Педагог-психологтар білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауға қатысады және жеке-дамыту бағдарламаларын әзірлейді, консультациялар, жеке, кіші топтық және топтық дамыту сабақтары нысанында психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетеді, білім беру іс-әрекетіндегі қиындықтарға байланысты психологиялық проблемаларды шешуде білім алушыларға, педагогтерге, ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге консультациялық көмек және психологиялық қолдау көрсетеді.

СОЦПЕДАГОГ:

Әлеуметтік педагогтер білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) мүдделері мен қажеттіліктерін анықтайды, әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың міндеттерін, нысандарын, әдістерін, баланың жеке және әлеуметтік проблемаларын шешу тәсілдерін айқындайды, білім алушылардың жеке басының құқықтары мен бостандықтарын іске асыруда әлеуметтік қорғау және әлеуметтік көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды, білім алушыларды білім беру ұйымдарында және тұрғылықты жері бойынша жеке тұлғаның қоғамдағы өмірге бейімделуін қамтамасыз ететін тәрбиелеу, дамыту және әлеуметтік қорғау жөніндегі шаралар кешенін жүзеге асырады.

Екінші кезең:

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау немесе ПМПК ұсынымы негізінде білім беру ұйымының басшысы зияты зақымдалған балаларға арналған жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, ерекше білім беру қажеттіліктері бар (адамдарға) балаларға арналған жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын, психологиялық-педагогикалық қолдау үшін ерекше білім беру қажеттіліктері бар (адамдардың) балалардың тізімін қамтитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар (адамдарды) балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке даму бағдарламаларын бекітеді.

Білім беру ұйымы басшысының орынбасарлары психологиялық-педагогикалық қолдау процесін ұйымдастырады және бақылайды, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын жасауға, қолдау нәтижелерін, білім алушының оқу жетістіктерін талқылауға қатысады, мүмкіндіктері шектеулі балаларды сыныптан тыс және бос уақыттағы іс-шараларға қосады.

Білім беру ұйымының педагогтері оқу бағдарламаларын бейімдеуді орындайды, білімдегі, іскерліктегі, дағдылардағы олқылықтарды толтыра отырып, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) оқыту және жетістіктерін бағалау процесін даралайды, оқулықтарды, оқу материалдарын таңдайды, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке даму ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін ұйымдастырады, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың

(балалардың) физикалық, психикалық саулығы мен адамгершілік саламаттылығын сақтау мақсатында оқуда/сабақта және сыныптан тыс жұмыстарда эмоционалдық жайлы ахуал құрады.

СПЕЦПЕДАГОГ:

Арнайы педагогтер білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауды жүзеге асырады, жеке оқу, түзету-дамыту бағдарламаларын әзірлейді және іске асырады және мүмкіндіктері шектеулі балалармен жеке, кіші топтық, топтық сабақтар өткізеді, педагогтерге, ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге мүмкіндіктері шектеулі балаларды оқыту мен тәрбиелеу бойынша кеңес береді.

ПЕДАГОГ-АССИСТЕНТ:

Педагог-ассистенттер мүмкіндігі шектеулі балаларға дербес оқу іс-әрекеті дағдыларын қалыптастырғанға дейін білім беру процесінде жеке қолдау көрсетеді, білім беру қажеттіліктерін бағалауға, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, сондай-ақ жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын құрастыруға қатысады.

Педагог-ассистенттің жеке қолдауы ПМПК ұсынымдары негізінде жүзеге асырылады. ППҚҚ отырысының шешімімен педагог-ассистент бір тоқсанға тағайындалады. Педагог-ассистент көмегінің одан әрі қажеттілігін ПМПК айқындайды.

15. ППҚҚ шешімі бойынша білім беру ұйымының әкімшілігі білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) сондай-ақ олардың ата-аналарын немесе өзге де заңды өкілдерін терең психологиялық-педагогикалық қолдау үшін білім беру саласындағы жергілікті атқарушы органдар жанындағы Психологиялық қолдау орталықтарына жібереді.

СПЕЦПЕДАГОГ:

16. Кіші топтық (2-4 бала), топтық (6-8 бала) сабақтарды өткізу үшін арнайы педагогтер мүмкіндіктері шектеулі балаларды дамуындағы бұзушылықтардың бірегейлігі қағидаты бойынша біріктіреді. Мүмкіндігі шектеулі балалар үшін аптадағы жеке, кіші топтық, топтық сабақтардың саны олардың жеке білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктері ескеріле отырып белгіленеді.

17. Мүмкіндіктері шектеулі балаларға арналған жеке, кіші топтық және топтық сабақтар "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) сәйкес түзету компоненті шеңберінде арнайы педагогтер әзірлеген түзету-дамыту бағдарламалары негізінде жүргізіледі.

Білім алушыларға, оның ішінде осы Қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға

(балаларға) арналған жеке, кіші топтық және топтық сабақтар ППҚҚ мамандары әзірлеген жеке-дамыту бағдарламаларына сәйкес жүргізіледі.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға кіші топтық және топтық сабақтың ұзақтығы 35-тен 45 минутқа дейінгі уақытты, мектеп жасындағыларға 45 минутты құрайды.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға жеке сабақтардың ұзақтығы 20 минутты, мектеп жасындағы балаларға 30 минутты құрайды.

18. ППҚҚ мамандары білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) жеке, кіші топтық, топтық сабақтарды өткізу үшін №70 Бұйрыққа сәйкес жабдықтармен және жиһазбен жарақтандырылған кабинеттер көзделеді.

19. Психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны мен көлемі білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалаудың негізінде айқындалады.

20. Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) психологиялық-педагогикалық қолдау оқу жылы ішінде жүзеге асырылады.

21. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау барысында 1 (бір) арнайы педагогке мүмкіндігі шектеулі балалардың саны 12-14 баладан аспайды.

Педагог-ассистент баланың оқу жүктемесін ескере отырып, 1 (бір) білім алушыны жеке сүйемелдеуді жүзеге асырады.

22. Арнайы білім беру ұйымдары жалпы білім беру ұйымдарының педагогтеріне мүмкіндіктері шектеулі балаларды тәрбиелеу, оқыту және дамыту мәселелері бойынша консультативтік және әдістемелік көмек көрсетеді.

23. ППҚҚ мамандары жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесі "Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту, орта, арнаулы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20317 болып тіркелген) анықталған.
ППҚҚ қызметі білім беру ұйымының оқу-тәрбие жұмысының жоспарында көрініс табады.

2) средняя школа - помощь ученику в профильной ориентации и профессиональном самоопределении, поддержка в решении экзистенциальных проблем (самопознание, поиск смысла жизни, достижение личной идентичности), развитие временной перспективы, способности к целеполаганию, развитие психосоциальной компетентности.
1.5.Основными принципами работы СППС являются:
1) комплексный, междисциплинарный подход к решению любой проблемы развития ребенка;

2) непрерывность сопровождения развития ребенка в образовательном процессе;
3) информационно-методическое обеспечение процесса сопровождения;
4) социально-педагогическое и психологическое проектирование (прогнозирование) сопровождающей деятельности;
5) активное привлечение родителей, педагогического и детского коллектива в мероприятия по психолого-педагогическому сопровождению детей с ограниченными возможностями в развитии.

2. Организация работы СППС в школе:

2.1. СППС школьников осуществляется на основании заключений психолого-медико-педагогической комиссии (далее - ПМПК), а также данных собственных диагностических обследований школьников специальными педагогами (педагогом-психологом, учителем-логопедом, учителем-дефектологом, социальным педагогом).
2.2. Для профессионального взаимодействия специалистов СППС в начале каждого учебного года создается приказ.
2.3.Руководство СППС осуществляет руководитель службы, назначаемый приказом директора школы. Все специалисты службы осуществляют совместную деятельность по сопровождению в соответствии с должностными инструкциями и функциональными обязанностями. К деятельности службы могут привлекаться учителя-предметники, родители учащихся.
2.4.В своей деятельности СППС руководствуется международными актами в области защиты прав детей: Конвенцией ООН о правах ребенка, Декларацией ООН о правах инвалидов, Конвенцией о борьбе с дискриминацией в области образования, Всемирной Декларацией об обеспечении выживания, защиты и развития детей; Законами РК «Об образовании», «О социальной медико-педагогической и коррекционной поддержке лиц с ограниченными возможностями», приказами и инструкциями Министерства образования и науки РК (в частности приказа № 6, №4 от 12 января 2022г)

3. Цели и задачи службы психолого-педагогического сопровождения

3.1.Цель деятельности СППС заключается в организации психолого-педагогического сопровождения всех участников образовательного процесса путем реализации комплекса просветительских, диагностических и коррекционных мероприятий, направленных на создание условий для максимального развития учащихся, их успешного обучения и социализации. При этом объектом сопровождения является образовательный процесс, предмет сопровождения – ситуация развития ребенка.
3.2. Задачи СППС:
-защита прав и интересов личности воспитанника, обеспечение безопасных условий их психологического и физического развития и обучения, поддержка и содействие в решении психолого-педагогических и медико-социальных проблем;
-комплексная диагностика возможностей и особенностей развития ребенка для предупреждения возникновения проблем развития и обучения;
- разработка и реализация индивидуальных программ, коррекционно-развивающей работы с учащимися, а также адаптация образовательных программ к возможностям и способностям обучающихся;
-содействие укреплению взаимопонимания и взаимодействия между всеми субъектами образовательного процесса;
-консультативно-просветительская работа среди обучающихся, педагогических работников, родителей;
3.3.Решение о сопровождении ребенка и его семьи принимается совместно всеми специалистами службы, на основании рекомендаций, заключений ПМПК.

3.4.СППС работает в тесном контакте с учреждениями и организациями образования, здравоохранения, социальной защиты, социальными партнерами, оказывающими помощь организации образования в воспитании и развитии обучающихся.

4. Основные направления деятельности СППС

4.1. К основным направлениям деятельности СППС относятся:

- психосоциальная диагностика - проведение исследований по определению стартовых возможностей учащихся, индивидуальных особенностей и склонностей личности, ее потенциальных возможностей в процессе обучения и воспитания, а также выявление отклонений в развитии учащихся, причин трудностей в обучении, социальной адаптации; выявление потенциальной и реальной групп социального риска;
- психокоррекционная работа - совместная деятельность педагога-психолога, социального педагога, учителя-логопеда, учителя-дефектолога, организация и проведение социально-психологических тренингов, ролевых игр, групповых дискуссий среди родителей, педагогического коллектива по развитию общих и специальных способностей участников образовательного процесса;
- психолого-педагогическое просвещение участников образовательного процесса с целью создания условий для полноценного личностного развития и самоопределения обучающихся, воспитанников на каждом возрастном этапе, а также для своевременного предупреждения возможных нарушений в становлении личности и развития интеллекта;
- социально-педагогическое и психологическое консультирование участников образовательного процесса по различным психолого-педагогическим и социально-медицинским проблемам; помощь учащимся и родителям в преодолении трудной жизненной ситуации; консультирование педагогов в вопросах развития, воспитания и обучения учащихся;
- организационно-методическая деятельность - проведение организационно-методической и научно-методической работы (анализ и обобщение результатов сопровождения, разработка рекомендаций по его совершенствованию, обработка материалов научных исследований); участие в методических объединениях, семинарах-практикумах, конференциях по проблемам воспитания и социализации; участие в разработке и реализации программ оздоровления воспитанников с учетом состояния их здоровья; организация и проведение семинаров, тренингов и консультаций по овладению инновационными методиками; формирование банка данных детей с ограниченными возможностями, изучение достижений отечественной и зарубежной науки и практики по психолого-педагогическому и медико-социальному сопровождению.

5. Документация Службы психолого-педагогического сопровождения

5.1.Перспективный годовой план работы СППС
5.2.График работы специалистов сопровождения,
5.3.График и протоколы заседаний Службы психолого-педагогического сопровождения
5.4.Коммуникативный паспорт учащегося
5.5.Индивидуальные программы коррекционно-развивающей работы, индивидуальные учебные программы для учащихся с ограниченными возможностями;
5.6.План график тематических групповых консультаций и консультаций для отдельных категорий родителей;
5.7.Графики проведения и тематика обучающих семинаров для участников образовательного процесса
5.8.Документы ПМПК;
5.9. Годовой анализ работы Службы психолого-педагогического сопровождения.

6. Ответственность специалистов Службы психолого-педагогического сопровождения

6.1.В установленном законодательством РК порядке специалисты Службы психолого-педагогического сопровождения несут ответственность за:

-жизнь и здоровье детей во время коррекционных занятий;

-необоснованное вынесение заключения по обследованию ребенка в рамках своей компетенции, повлекшее за собой ухудшение физического или психического здоровья последнего;

-соблюдение прав и свобод личности ребенка;

-конфиденциальность полученных данных при обследовании;

-ведение документации и ее сохранность;

«Бекітемін»________

Мектеп директоры: З.Р Кульмаганбетова

№ 75 мектеп-гимназиясы бойынша психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі туралы Ереже

1. Жалпы ережелер

1.1. Бұл ереже Астана қаласы әкімдігінің N75 мектеп-гимназиясындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің қызметін реттейді. (бұдан әрі - ППҚҚ).

1.2 ППҚҚ – білім беру процесінің барлық қатысушыларына көмек пен қолдау көрсетудің ерекше түрі. ППҚҚ – әрбір баланың өз мүмкіндіктеріне сәйкес табысты оқуы мен дамуы үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайларды жасайтын мамандардың біртұтас, жүйелі ұйымдастырылған қызметі.

1.3 ППҚҚ қызметі мыналарға мүмкіндік береді:

1) Мектепке бейімделе алмау қаупі бар балаларды және оқуда қиындықтарды уақтылы анықтау;

2) Оқушылардың дамуындағы ауытқуларды жеңуге ерте психологиялық-педагогикалық көмек көрсету (анықтау сәтінен бастап);

3) білім беру процесінде балалар мен жасөспірімдердің тиімді дамуын, әлеуметтенуін, денсаулығын сақтау мен нығайтуды, құқықтарын қорғауды қамтамасыз ету мақсатында білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету;

4) балаларды дамыту мен тәрбиелеу үшін неғұрлым қолайлы жағдайлар жасауды ескере отырып, білім беру ұйымдарын дамыту бағдарламасын әзірлеуге және іске асыруға жәрдемдеседі;

5) Мұғалімдердің, оқушылардың, ата-аналардың психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін (психологиялық мәдениетін) арттыру;

6) мектеп оқушыларын түзету, дамыту, тәрбиелеу және оқыту жұмыстарының тиімділігін бақылау (психологиялық-педагогикалық мониторинг).

1.4. ППҚҚ әртүрлі білім беру деңгейлерінде келесі міндеттерді жүзеге асыратын мектептің құрылымдық бөлімшесі болып табылады:

1) бастауыш мектеп – мектепте оқуға дайындықты анықтау, мектепте бейімделуді қамтамасыз ету, оқушылардың оқу іс-әрекетіне қызығушылығын арттыру, танымдық және оқу мотивациясын дамыту, дербестік пен өзін-өзі ұйымдастыруды дамыту, оқуға деген құштарлық пен «білім алу қабілетін» дамытуға қолдау көрсету, әр оқушының шығармашылық қабілеттерін дамыту

2) жалпы білім беретін мектеп – оқушыға бейіндік бағыттылық пен кәсіби өзін-өзі анықтауға көмектесу, экзистенциалды мәселелерді шешуге қолдау көрсету (өзін-өзі тану, өмірдің мәнін іздеу, жеке тұлғаға қол жеткізу), уақытқа көзқарасын, мақсат қою қабілеттерін дамыту. , психоәлеуметтік құзыреттілікті дамыту.

1.5. ППҚҚ негізгі жұмыс принциптері:

1) бала дамуының кез келген мәселесін шешуге кешенді, пәнаралық көзқарас;

2) білім беру процесінде баланың дамуын қолдаудың үздіксіздігі;

3) қолдау процесін ақпараттық-әдістемелік қамтамасыз ету;

4) ілеспе іс-әрекеттерді әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық жобалау (болжау);

5) дамуында ауытқуы бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау жөніндегі іс-шараларға ата-аналарды, педагогикалық және балалар ұжымын белсенді тарту.

2.Мектептегі ППҚҚ жұмысын ұйымдастыру:

2.1. Оқушылардың СППС психологиялық-дәрігерлік-педагогикалық комиссияның (бұдан әрі – ПМПК) қорытындысы, сондай-ақ арнайы педагогтардың (педагог-психолог, педагог-логистикалық) мектеп оқушыларын өздерінің диагностикалық тексерулерінің деректері негізінде жүзеге асырылады. терапевт, педагог-дефектолог, әлеуметтік педагог).
2.2. ППҚҚ мамандарының кәсіби өзара әрекеттесуі үшін әр оқу жылының басында бұйрық жасалады.
2.3.ППҚҚ-ға басшылықты мектеп директорының бұйрығымен тағайындалатын қызмет басшысы жүзеге асырады. Барлық қызмет мамандары лауазымдық нұсқаулықтарға және функционалдық міндеттерге сәйкес бірлескен қолдау шараларын жүзеге асырады. Қызметтің қызметіне пән мұғалімдері, тәрбиешілер, оқушылардың ата-аналары тартылуы мүмкін.
2.4.ППҚҚ өз қызметінде балалардың құқықтарын қорғау саласындағы халықаралық құжаттарды: БҰҰ-ның Бала құқықтары туралы конвенциясын, БҰҰ Мүгедектердің құқықтары туралы Декларациясын, Білім берудегі кемсітушілікке қарсы Конвенцияны, Балалардың өмір сүруі, қорғалуы және дамуы туралы дүниежүзілік декларация; «Білім туралы», «Мүгедектерді әлеуметтік медициналық-педагогикалық және коррекциялық қолдау туралы» Қазақстан Республикасының заңдары, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің бұйрықтары мен нұсқаулары (атап айтқанда, қаңтардағы № 6 бұйрығы). 12, 2022 ж.)

3. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің мақсаты мен міндеттері

3.1.ППҚҚ-нің мақсаты білім алушылардың максималды дамуына, олардың табысты оқуына және әлеуметтенуіне жағдай жасауға бағытталған білім беру, диагностикалық және түзету іс-шаралар кешенін жүзеге асыру арқылы білім беру процесінің барлық қатысушыларына психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуді ұйымдастыру болып табылады. Бұл жағдайда қолдау объектісі – оқу процесі, қолдау пәні – баланың даму жағдайы.

3.2. ППҚҚ тапсырмалары:
-оқушының жеке басының құқықтары мен мүдделерін қорғау, олардың психологиялық және физикалық дамуы мен жаттықтыруы үшін қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету, психологиялық-педагогикалық және медициналық-әлеуметтік мәселелерді шешуге қолдау көрсету және көмек көрсету;
-баланың даму және оқу проблемаларының туындауының алдын алу үшін даму мүмкіндіктері мен ерекшеліктерін кешенді диагностикалау;
- жеке бағдарламаларды әзірлеу және жүзеге асыру, оқушылармен түзету-дамыту жұмыстарын жүргізу, сонымен қатар білім беру бағдарламаларын оқушылардың мүмкіндіктері мен қабілеттеріне бейімдеу;
-оқушылар, педагогикалық ұжым, ата-аналар арасында консультативтік-тәрбие жұмысы;
3.3.Баланы және оның отбасын алып жүру туралы шешімді ПМПК ұсыныстары мен қорытындылары негізінде қызметтің барлық мамандары бірлесіп қабылдайды.
3.4.МҚБО білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау мекемелерімен және ұйымдарымен, сондай-ақ білім беру ұйымдарына оқушыларды тәрбиелеу мен дамытуда көмек көрсететін әлеуметтік серіктестермен тығыз байланыста жұмыс істейді.

4. ППҚҚ қызметінің негізгі бағыттары

4.1. ППҚҚ қызметінің негізгі бағыттарына мыналар жатады:
- психоәлеуметтік диагностика - оқушылардың бастапқы мүмкіндіктерін, жеке тұлғаның жеке ерекшеліктері мен бейімділігін, оның білім беру мен тәрбиелеу процесіндегі мүмкіндіктерін анықтау мақсатында зерттеу жүргізу, сонымен қатар оқушылардың дамуындағы ауытқуларды, оқудағы қиындықтардың себептерін анықтау; әлеуметтік бейімделу; әлеуетті және нақты әлеуметтік тәуекел топтарын анықтау;
- психокоррекциялық жұмыс – педагог-психологтың, әлеуметтік педагогтың, логопедтің, педагог-дефектологтың бірлескен қызметі, жалпы және арнайы қабілеттерді дамытуға

арналған ата-аналар, педагогикалық ұжым арасында әлеуметтік-психологиялық тренингтер, рөлдік ойындар, топтық пікірталастарды ұйымдастыру және өткізу. оқу процесіне қатысушылар саны;
оқушылардың әр жас кезеңінде жан-жақты тұлғалық дамуы мен өзін-өзі анықтауы үшін жағдай жасау, сондай-ақ тұлғаның қалыптасуы мен интеллектінің дамуындағы ықтимал бұзушылықтардың дер кезінде алдын алу мақсатында білім беру үдерісіне қатысушыларды психологиялық-педагогикалық тәрбиелеу ;
- әр түрлі психологиялық, педагогикалық және әлеуметтік-медициналық мәселелер бойынша білім беру үдерісіне қатысушыларға әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық кеңес беру; оқушылар мен ата-аналарға қиын өмірлік жағдайлардан шығуға көмектесу; оқушыларды дамыту, тәрбиелеу және оқыту мәселелері бойынша мұғалімдерге кеңес беру;
- ұйымдастыру-әдістемелік қызмет – ұйымдастырушылық, әдістемелік және ғылыми-әдістемелік жұмыстарды жүргізу (қолдау нәтижелерін талдау және жалпылау, оны жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлеу, ғылыми зерттеу материалдарын өңдеу); тәрбие және әлеуметтендіру мәселелері бойынша әдістемелік бірлестіктерге, семинарларға, конференцияларға қатысу; оқушылардың денсаулық жағдайын ескере отырып, олардың денсаулығын жақсарту бағдарламаларын әзірлеуге және іске асыруға қатысу; инновациялық әдістемелерді меңгеру бойынша семинарлар, тренингтер және консультациялар ұйымдастыру және өткізу; мүмкіндігі шектеулі балалардың деректер банкін қалыптастыру, психологиялық-педагогикалық және медициналық-әлеуметтік қолдау көрсетудегі отандық және шетелдік ғылым мен тәжірибенің жетістіктерін зерделеу.

5. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің құжаттамасы

5.1.СӨБЖ ұзақ мерзімді жылдық жұмыс жоспары
5.2.Қолдау көрсететін мамандардың жұмыс кестесі,
5.3.Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің отырысының кестесі мен хаттамасы
5.4.Студенттің байланыс паспорты
5.5.Түзету-дамыту жұмыстарының жеке бағдарламалары, мүмкіндігі шектеулі оқушыларға арналған жеке оқу бағдарламалары;
5.6.Ата-аналардың жекелеген санаттары үшін тақырыптық топтық кеңестер мен консультациялардың жоспары;
5.7.Білім беру үдерісіне қатысушыларға арналған оқыту семинарларының кестелері мен тақырыптары
5.8.ПМПК құжаттары;
5.9. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмысына жыл сайынғы талдау.

6. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі мамандарының жауапкершілігі

6.1.Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің мамандары Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:
-түзету сабақтарындағы балалардың өмірі мен денсаулығы;
- баланың физикалық немесе психикалық денсаулығының нашарлауына әкеп соқтыратын өз құзыреті шегінде баланы қарау туралы негізсіз қорытынды беру;
- баланың жеке басының құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу;
- сараптама кезінде алынған мәліметтердің құпиялылығы;
-құжаттаманы жүргізу және оның сақталуын қамтамасыз ету;

Жалпы ережелер

1. Осы Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) "Білім туралы" Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 5-бабының 36) тармақшасына сәйкес әзірленді және білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің (бұдан әрі – ППҚҚ) жұмыс істеу тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады: 1) білім алу үшін арнаулы жағдайлар – ерекше білім беруді қажет ететін адамдардың (балалардың), сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалардың оларсыз білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін болмайтын, оқу, сондай-ақ арнаулы, жеке дамыту мен түзеу-дамыту бағдарламаларын және оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тыныс-тіршілік ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдауды, медициналық, әлеуметтік және өзге де көрсетілетін қызметтерді қамтитын жағдайлар;

2) ерекше білім беруді қажет ететін адамдар (балалар) – тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар);

3) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды айқындау;

4) психологиялық-педагогикалық қолдап отыру – білім беру ұйымдарында іске асырылатын, процесінде білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беруді қажет ететін адамдарды (балаларды) ойдағыдай оқыту және дамыту үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасалатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет.

3. ППҚҚ-ның қызметі мынадай деңгейлерде ұйымдастырылады:

1) бастауыш білім беру деңгейінде – әрбір білім алушыны оқу іс-әрекетіне бейімдеу, әлеуметтендіру және шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру кезінде танымдық және оқу ұмтылысын, өздігінен жұмыс істеуін және өзін-өзі реттеуді дамытуда білім алушыларға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға (балаларға) қолдау көрсету;

2) негізгі орта білім беру деңгейінде – оқытудың жаңа жағдайларына бейімдеу, білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) белсенді танымдық және оқу іс-әрекетін дамыту, жеке және құндылық-мағыналық өзін-өзі дамыту, өзін-өзі тану және өзін-өзі анықтау міндеттерін шешуде қолдау көрсету, танымдық процестерге және әлеуметтенуге төзімділікті қалыптастыру;

3) жалпы орта білім беру деңгейінде – білім алушыға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға (балаларға) тұлғалық бірегейлікке, кәсіби тұрғыдан өзін-өзі анықтауға көмек көрсету, мақсат қою және дербес шешімдер қабылдау қабілетін дамытуға, тұрақты дүниетанымды қалыптастыруға және әлеуметтендіруге жәрдемдесу;

4) техникалық және кәсіптік білім беру, орта білімнен кейінгі білім беру деңгейінде – білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды

(балаларды) оқыту және кәсіп алу және әлеуметтендіру процесінде психологиялық-педагогикалық қолдау.

4. ППКҚ білім беру ұйымының білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) психологиялық салауаттылығын қамтамасыз етуге, олардың оқу ұмтылысын, үлгерімін, шығармашылық өзін-өзі іске асыруын, кәсіби бағдарын қалыптастыруға, білім беру процесінің қатысушыларын психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуге жауапты алқалы органы болып табылады.

Білім беру ұйымының басшысы бекітетін ППКҚ құрамына басшылардың орынбасарлары, педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтер, арнайы педагогтер, педагог-ассистенттер, педагог-кәсіби бағдар берушілер кіреді.

ППКҚ қызметін білім беру ұйымдары басшыларының орынбасарлары үйлестіреді.

Білім беру ұйымының әкімшілігі, ППКҚ мамандары, сондай-ақ барлық мамандықтардың пән мұғалімдері "Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5750 болып тіркелген) бекітілген лауазымдық міндеттеріне сәйкес білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау процесіне қатысады.

Құрылымы, мамандардың құрамы, жылдық жұмыс жоспары білім беру ұйымдарының типімен, түрімен және міндеттерімен айқындалады.

5. ППКҚ қызметі: 1) кәсіби әдепті сақтау; 2) білім алушылардың жеке басына эмпатия және құрмет көрсету; 3) білім алушының жеке, жас ерекшеліктері мен ерекше білім беру қажеттіліктері; 4) психологиялық және педагогикалық білімді интеграциялау, педагогикалық психология негіздерін қолдану; 5) білім алушылардың құқықтары мен мүдделерін сақтай отырып, ақпараттың құпиялылығы; 6) білім алушылардың денсаулығына, ар-намысы мен қадір-қасиетіне зиян келтіру мүмкіндігін болғызбау; 7) білім алушыларды білім беру процесінде психологиялық-педагогикалық қолдаудың ғылымилығы, кешенділігі, бірізділігі, кезеңділігі және үздіксіздігі ескеріле отырып жүзеге асырылады.

2-тарау. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу тәртібі: 1) диагностикалық бағыт оқытудың бүкіл кезеңі ішінде білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке және топтық қызметін, психологиялық-педагогикалық зерделеуін, олардың жеке ерекшеліктері мен бейімділіктерін, оқыту және тәрбиелеу процесіндегі, өзін-өзі кәсіптік тұрғыдан айқындаудағы әлеуетті мүмкіндіктерін анықтауды, сондай-ақ оқудағы, дамудағы, әлеуметтенудегі қиындықтардың себептерін анықтауды көздейді;

2) консультативтік бағыт білім беру процесіне қатысушыларға психологиялық проблемаларды талдау мен шешуде; тұлғалық ерекшеліктерді өзектендіруде көмек көрсету нысанында жеке және топтық қызметті; жаңа әлеуметтік тәжірибені саналы және белсенді игеруге жәрдемдесуді; жаңа көзқарастарды қалыптастыруға және өз шешімдерін қабылдауға көмектесуді; тұлғааралық қатынастардағы, өзін-өзі тану және

өзін-өзі дамытудағы қиындықтарға байланысты әртүрлі психологиялық проблемаларды шешуді; ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) тәрбиелеу және дамыту мәселелерінде көмек көрсетуді қарастырады;

3) дамытушылық (түзету) бағыт білім алушылармен, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) білім беру кеңістігін қалыптастыру, оқуға ынталандыру, сондай-ақ білімді, іскерлікті және дағдыларды, оларды тәрбиелеу-білім беру, оқу және танымдық қызметте игеру және таныту мүмкіндіктері мен тәсілдерін дамыту бойынша жеке, кіші топтық, топтық жұмыс жүргізуді көздейді. ППҚҚ мамандарының (педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтер, арнайы педагогтер, педагог-ассистенттер) кешенді өзара іс-қимылы негізінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау барысында анықталған білім алушыларды тәрбиелеудегі, оқытудағы және мінез-құлқындағы қиындықтарды анықтау және еңсеру бойынша педагогтердің жұмысын ұйымдастыруды қамтиды;

4) психологиялық-педагогикалық ағарту білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың), педагогтердің жеке кәсіби өсуіне, өзін-өзі анықтауына жәрдемдесуді; педагогтердің, ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің психологиялық-педагогикалық білімге қажеттілігін қалыптастыруға және оларды білім алушылардың оқуындағы, тәрбиесі мен дамуындағы қиындықтарды болдырмау үшін пайдалануға деген ұмтылысын қалыптастыруға жәрдемдесуді көздейді (сынып сағаттары, семинарлар, ата-аналар жиналыстары, педагогикалық кеңестер, педагогтер мен ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге арналған интерактивті әдістер мен дәрістер);

5) ұйымдастыру-әдістемелік бағыт ұйымдастыру-әдістемелік және ғылыми-әдістемелік жұмыс жүргізуді: білім беру және дамыту ортасының жағдайына мониторинг жүргізуді, әлеуметтік, психологиялық-педагогикалық қолдау нәтижелерін талдауды және оны қолдау бойынша ұсынымдар әзірлеуді, білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) қолдауда пәнаралық тәсілді әзірлеуді; білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық, әлеуметтік қолдаудағы озық инновациялық технологияларды зерделеу, білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік қолдау технологияларын меңгеру бойынша семинарлар, тренингтер мен консультациялар ұйымдастыруды және өткізуді көздейді.

7. Психологиялық-педагогикалық қолдау мыналарды қамтиды:

1) білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) оқытудағы, тәрбиелеудегі және дамытудағы қиындықтарды анықтау және ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау;

2) педагогтерге және білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) отбасыларына консультациялық-әдістемелік көмек көрсету;

3) білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) табысты оқыту, дамыту және әлеуметтендіру үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасау.

8. Психологиялық-педагогикалық қолдау білім алушылар, оның ішінде мынадай ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) үшін жүзеге асырылады: 1) мінез-құлық және эмоционалдық проблемалары, қолайсыз психологиялық факторлары бар; 2) әлеуметтік-психологиялық, экономикалық, тілдік және мәдени сипаттағы кедергілері бар; 3) мүмкіндіктері шектеулі.

9. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу Заңының 5-бабының 72) тармақшасына сәйкес әзірленген ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары мен бағдарламаларының негізінде:

1) сынып деңгейінде педагогтердің білім алушыларға қатысты оқытуда жеке және сараланған тәсілдерді қолдануы арқылы;

2) білім беру ұйымының ППҚҚ мамандары деңгейінде жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын қолдана отырып;

3) білім беру ұйымы деңгейінде бейінді мамандар (сурдопедагог, тифлопедагог) тартыла отырып, сондай-ақ мүдделі органдармен және ұйымдармен өзара іс-қимыл жасала отырып жүзеге асырылады.

10. Психологиялық-педагогикалық қолдауды: 1) білім алушылар, оның ішінде осы Қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) үшін оқыту/сабақ беру, факультативтер, пәндік үйірмелер және пәндер бойынша қосымша сабақтар процесінде педагогтер, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде педагог-психологтар, әлеуметтік педагогтер;

2) мүмкіндіктері шектеулі балалар үшін оқыту/сабақ беру, факультативтер, пәндік үйірмелер және пәндер бойынша қосымша сабақтар процесінде педагогтер, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың (бұдан әрі – ПМПК) ұсынымдары негізінде арнайы педагогтер, психологтар, әлеуметтік педагогтер, педагог-ассистенттер жүзеге асырады.

11. Білім алушылармен, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) психологиялық диагностика, консультация және тренингтер (топтық, жеке) "Мектепке дейінгі ұйымдар, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім беру қызметтерін көрсетудің үлгілік шартының, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін кәсіптік практиканы өткізуге арналған үлгілік шарттың және дуальды оқыту туралы үлгілік шарттың нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13227 болып тіркелген) сәйкес ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің жазбаша келісімімен өткізіледі.

Білім алушының психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуін жүргізуге ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің келісімі осы Қағидаларға қосымшаға сәйкес нысан бойынша ресімделеді.

12. Осы қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны қолайсыз факторлардың әсерін азайтуға, оқу жетістіктерін жақсартуға, жеке және әлеуметтік дағдыларды дамытуға, сондай-ақ әлеуметтенуге жәрдемдесуге бағытталған іс-шаралар кешенін қамтиды:

1) оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларын өзгертусіз тәрбиелеу мен оқытуда жеке тәсілді іске асыру;

2) үлгілік оқу жоспарының вариативтік компоненті есебінен қосымша сабақтарды ұйымдастыру (тілдік және мәдени кедергілерді еңсеруге бағытталған сабақтарды қосқанда);

3) педагог-психологпен, әлеуметтік педагогпен жеке жұмыс; 4) кәсіби бағдар беру жұмысы; 5) әлеуметтік көмек көрсету; 6) тынығу іс-шараларын ұйымдастыру; 7) ата-аналармен немесе өзге де заңды өкілдермен жұмыс жүргізу.

13. Мүмкіндігі шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны мынадай әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайларды қамтиды:

1) жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын бейімдеу, жеке даму бағдарламаларын, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын жасау;

2) тәрбие мен оқыту нәтижелерін (білім алушының жетістігі) бағалау тәсілдерін өзгерту. Бағалау тәсілдері өзгерген кезде бақылау тапсырмалары мен бағалау өлшемшарттары білім алушының жеке мүмкіндіктері мен іске асырылатын оқу бағдарламасының мазмұны ескеріле отырып таңдалады;

3) вариативтік, арнайы және баламалы тәрбиелеу және оқыту әдістерін қолдану. Тәрбиелеу және оқыту әдістерін қолдану нысаны немесе әдісі білім алушының жеке ерекшеліктеріне бейімделеді (тапсырмалардың көлемін және санын азайту, тапсырмаларды орындау уақытын қысқарту немесе ұлғайту, оқу тапсырмаларын жеңілдету, қысқа және қадамдық нұсқауларды қолдану, тапсырмаларды дауыстап айту, тапсырма үлгілерін, кестелерді, анықтамалық материалдарды ұсыну). Тәрбиелеу мен оқытудың баламалы әдістері мен технологияларын педагог-психологтар мен арнайы педагогтер жекелеген психикалық функциялардың (қабылдау, жады, назар) бұзылуынан туындаған ерекше оқу қиындықтары бар білім алушылармен жеке дамытушы жұмыс жүргізу барысында қолданады;

4) оқулықтарды, оқу құралдарын таңдау, жеке оқу материалдарын дайындау. Көру қабілеті (үлкейтілген қаріпті кітаптар, Брайль қарпімен басылған зағиптарға арналған оқу құралдары; бедерлі суреттер, сызбалар, арнайы муляждар), тірек-қимыл аппараты (ірі қаріптермен жазылған жазбалар), есту қабілеті (символдарды пайдаланатын оқу құралдары (ыммен сөйлеу), титрі бар бейнематериалдар; оқу компьютерлік бағдарламалар), зияты бұзылған балаларға арналған арнайы оқулықтар, жұмыс дәптерлері және оқу материалдары (тиісті үлгідегі арнайы мектептер үшін шығарылған оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендер);

5) мүмкіндіктері шектеулі: қозғалысы шектелген (мектепке тасымалдау, пандустар, қоршаулар, көтергіштер, лифт, арнайы жабдықталған орын (үстел, орындық), жалпы пайдалану орны (дәретхана, асхана), көру қабілеті нашар (соқырлар, нашар көретіндер) (тактильді жолдар, тактильді көрсеткіштер, қоршаулар), есту қабілеті нашар (көру кестелері, дыбыс күшейтетін жабдық) балалардың білім беру ұйымына физикалық қол жеткізуін қамтамасыз ету үшін кедергісіз орта құру және оқыту орнын бейімдеу. Оқитын орынды бейімдеу мүмкіндіктері шектеулі балалардың жеке ерекшеліктертеріне (дене ерекшеліктері (есту, көру), мінез-құлық ерекшеліктері) байланысты оқу ортасын бейімдеуді көздейді;

6) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 13272 болып тіркелген) (бұдан әрі – № 70 Бұйрық) бекітілген Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларына сәйкес жабдықтар мен жиһаздарды пайдалану;

7) ПМПК қорытындысы мен ұсынымы негізінде мүмкіндіктері шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау (педагог-психолог, арнайы педагог, педагог-ассистент).

14. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау екі кезеңнен тұрады:

Бірінші кезең:

Жалпы білім беру ұйымының басшысы ППҚК құру туралы бұйрық шығарады және оның құрамын бекітеді.

Білім беру ұйымы басшысының орынбасарлары білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) білім беру қажеттіліктерін бағалау процесін ұйымдастырады, білім беру қажеттіліктерін бағалау кезеңінде және психологиялық-педагогикалық қолдау процесінде педагогтердің, мамандардың және ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің өзара іс-қимылын реттейді, психологиялық-педагогикалық қолдауды жүзеге асыратын мамандардың құжаттамаларын жинау мен қалыптастыруды бақылайды.

Сынып жетекшілері педагогтер мен ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің өзара іс-қимылын ұйымдастырады, білім беру ұйымының әлеуметтік педагогімен бірге баланың дамуының әлеуметтік жағдайын зерделейді, сабақта және сабақтан тыс уақытта қолайлы эмоционалдық-психологиялық ахуал қалыптастыру үшін жағдай жасайды.

Білім беру ұйымының педагогтері білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке қабілеттерін, мүдделерін, бейімділігі мен қажеттіліктерін зерделейді, оқу бағдарламаларын меңгерудегі қиындықтарын анықтау мақсатында оқу жетістіктеріне мониторинг жүргізеді, ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге кеңес береді, білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке ерекшеліктеріне қатысты кәсіби этика мен құпиялылықты сақтайды, қажет болған жағдайда, кеңес алу

үшін психологтарға, әлеуметтік педагогтерге немесе білім беру ұйымының арнайы педагогтеріне жүгінеді.

Педагог-психологтар білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауға қатысады және жеке-дамыту бағдарламаларын әзірлейді, консультациялар, жеке, кіші топтық және топтық дамыту сабақтары нысанында психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетеді, білім беру іс-әрекетіндегі қиындықтарға байланысты психологиялық проблемаларды шешуде білім алушыларға, педагогтерге, ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге консультациялық көмек және психологиялық қолдау көрсетеді.

Әлеуметтік педагогтер білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) мүдделері мен қажеттіліктерін анықтайды, әлеуметтік-педагогикалық жұмыстың міндеттерін, нысандарын, әдістерін, баланың жеке және әлеуметтік проблемаларын шешу тәсілдерін айқындайды, білім алушылардың жеке басының құқықтары мен бостандықтарын іске асыруда әлеуметтік қорғау және әлеуметтік көмек көрсету жөнінде шаралар қабылдайды, білім алушыларды білім беру ұйымдарында және тұрғылықты жері бойынша жеке тұлғаның қоғамдағы өмірге бейімделуін қамтамасыз ететін тәрбиелеу, дамыту және әлеуметтік қорғау жөніндегі шаралар кешенін жүзеге асырады.

Екінші кезең:

Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау немесе ПМПК ұсынымы негізінде білім беру ұйымының басшысы зияты зақымдалған балаларға арналған жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, ерекше білім беру қажеттіліктері бар (адамдарға) балаларға арналған жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын, психологиялық-педагогикалық қолдау үшін ерекше білім беру қажеттіліктері бар (адамдардың) балалардың тізімін қамтитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар (адамдарды) балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке даму бағдарламаларын бекітеді.

Білім беру ұйымы басшысының орынбасарлары психологиялық-педагогикалық қолдау процесін ұйымдастырады және бақылайды, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын жасауға, қолдау нәтижелерін, білім алушының оқу жетістіктерін талқылауға қатысады, мүмкіндіктері шектеулі балаларды сыныптан тыс және бос уақыттағы іс-шараларға қосады.

Білім беру ұйымының педагогтері оқу бағдарламаларын бейімдеуді орындайды, білімдегі, іскерліктегі, дағдылардағы олқылықтарды толтыра отырып, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) оқыту және жетістіктерін бағалау процесін даралайды, оқулықтарды, оқу материалдарын таңдайды, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) жеке даму ерекшеліктерін ескере отырып, оқу-тәрбие процесін ұйымдастырады, ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) физикалық, психикалық саулығы мен адамгершілік саламаттылығын сақтау мақсатында оқуда/сабақта және сыныптан тыс жұмыстарда эмоционалдық жайлы ахуал құрады.

Арнайы педагогтер білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауды жүзеге асырады, жеке оқу, түзету-дамыту бағдарламаларын әзірлейді және іске асырады және мүмкіндіктері шектеулі балалармен жеке, кіші топтық, топтық сабақтар өткізеді, педагогтерге, ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдерге мүмкіндіктері шектеулі балаларды оқыту мен тәрбиелеу бойынша кеңес береді.

Педагог-ассистенттер мүмкіндігі шектеулі балаларға дербес оқу іс-әрекеті дағдыларын қалыптастырғанға дейін білім беру процесінде жеке қолдау көрсетеді, білім беру қажеттіліктерін бағалауға, жеке оқу жоспарлары мен бағдарламаларын, сондай-ақ жеке-дамыту және түзету-дамыту бағдарламаларын құрастыруға қатысады.

Педагог-ассистенттің жеке қолдауы ПМПК ұсынымдары негізінде жүзеге асырылады. ППҚҚ отырысының шешімімен педагог-ассистент бір тоқсанға тағайындалады. Педагог-ассистент көмегінің одан әрі қажеттілігін ПМПК айқындайды.

15. ППҚҚ шешімі бойынша білім беру ұйымының әкімшілігі білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) сондай-ақ олардың ата-аналарын немесе өзге де заңды өкілдерін терең психологиялық-педагогикалық қолдау үшін білім беру саласындағы жергілікті атқарушы органдар жанындағы Психологиялық қолдау орталықтарына жібереді.

16. Кіші топтық (2-4 бала), топтық (6-8 бала) сабақтарды өткізу үшін арнайы педагогтер мүмкіндіктері шектеулі балаларды дамуындағы бұзушылықтардың бірегейлігі қағидаты бойынша біріктіреді. Мүмкіндігі шектеулі балалар үшін аптадағы жеке, кіші топтық, топтық сабақтардың саны олардың жеке білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктері ескеріле отырып белгіленеді.

17. Мүмкіндіктері шектеулі балаларға арналған жеке, кіші топтық және топтық сабақтар "Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) сәйкес түзету компоненті шеңберінде арнайы педагогтер әзірлеген түзету-дамыту бағдарламалары негізінде жүргізіледі.

Білім алушыларға, оның ішінде осы Қағидалардың 8-тармағының 1) және 2) тармақшаларында көрсетілген ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарға (балаларға) арналған жеке, кіші топтық және топтық сабақтар ППҚҚ мамандары әзірлеген жеке-дамыту бағдарламаларына сәйкес жүргізіледі.

Мектепте кіші топтық және топтық сабақтың ұзақтығы 45 минутты құрайды.Жеке сабақтардың ұзақтығы 30 минутты құрайды.

18. ППҚҚ мамандары білім беру ұйымдарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдармен (балалармен) жеке, кіші топтық, топтық сабақтарды өткізу үшін №70 Бұйрыққа сәйкес жабдықтармен және жиһазбен жарақтандырылған кабинеттер көзделеді.

19. Психологиялық-педагогикалық қолдаудың мазмұны мен көлемі білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалаудың негізінде айқындалады.

20. Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде білім алушыларды, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) психологиялық-педагогикалық қолдау оқу жылы ішінде жүзеге асырылады.

21. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау барысында 1 (бір) арнайы педагогке мүмкіндігі шектеулі балалардың саны 12-14 баладан аспайды.

Педагог-ассистент баланың оқу жүктемесін ескере отырып, 1 (бір) білім алушыны жеке сүйемелдеуді жүзеге асырады.

22. Арнайы білім беру ұйымдары жалпы білім беру ұйымдарының педагогтеріне мүмкіндіктері шектеулі балаларды тәрбиелеу, оқыту және дамыту мәселелері бойынша консультативтік және әдістемелік көмек көрсетеді.